

Sažetak Studije: “Mladica *Hucho hucho* na Balkanu”

Riba *mladica* ili *dunavski losos* je vrsta europske slatkovodne faune čiji je opstanak ugrožen izgradnjom novih hidroelektrana. Rasprostranjenost mladice u rijekama Balkana, njenom glavnom staništu, je slabo istražena. U ovoj studiji predstavljamo podatke o prisutnosti mladice na Balkanu. Mladicu smo pronašli i zabilježili na 1822 kilometara toka, u 43 rijeke sa svojim pritocima, što Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Crnu Goru čini glavnim staništima vrste u svijetu. Glavna područja, koja predstavljaju najzdravija i površinom najveća staništa, su identificirana za svaku zemlju te uključuju rijeku Savu i njene pritoke u Sloveniji, rijeku Kupu uz granicu Slovenije s Hrvatskom, rijeku Unu uz granicu Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom, gornji tok rijeke Drine i njene pritoke u Srbiji i Bosni i Hercegovini te rijeku Lim u Crnoj Gori. Na Balkanu pronalazimo gotovo sva najveća staništa mladice u vidu veličine populacije. U ovoj regiji je zabilježeno 6 od 7 najvećih staništa vrste u svijetu - duža od 100 kilometara na tokovima rijeka – na rijeci Savi, Kupi, Uni, Sani, Drini i rijeci Lim.

Glavna prijetnja mladici je uznapredovala i pretjerana izgradnja hidroelektrana, zbog čega se gotovo sva staništa mladice nalaze pod neposrednom opasnošću. Zabilježili smo najmanje 93 hidroenergetska projekta na rijekama gdje se nalaze staništa mladice. Nepovratnu degradaciju staništa mladice uzrokuju i slični projekti koji se odvijaju na pritocima tih rijeka. U slučaju da se navedeni projekti izgrade, najmanje 1000 kilometara staništa mladice će biti uništeno ili ozbiljno degradirano. Možemo izračunati da bi se tako nepovratno uništilo najmanje 60-70% populacije vrste u staništima na Balkanu, odnosno oko 35-40% svjetske populacije mladice.

Zahtijevamo da se preostale ne-kanalizirane rijeke na kojima se nalaze staništa mladice na Balkanu zaštite od tih i sličnih projekata, a zatim da se nastoje i obnoviti tokovi rijeka na kojima su postojale populacije mladice koje su sada nestale. Naglašavamo da je mladica, kao alfa predator, indikator zdravog riječnog ekosustava. Ovi riječni sustavi na Balkanu pružaju stanište i nizu drugih ekosustava te velikom broju vrsta, uključujući najmanje 16 vrsta riba koje imaju zakonodavnu zaštitu. Suživot mladice i hidroelektrana je nemoguć.

Za države u regiji, podatci iz ove studije su mjerodavni a zatim i nužni za ispunjavanje preuzetih obveza zaštite jer je mladica zaštićena Direktivom Europske Unije o Natura 2000 staništima, Bernskom konvencijom te je ključna vrsta za postizanje ciljeva predviđenih Okvirnom direktivom o vodama Europske Unije.